

Milí čitatelia,

Je tu nové číslo nášho spravodaja. Pripravili sme si pre vás zaujímavosti týkajúce sa našej krásnej dedinky. Pravidelná rubrika Hnilčicke anály prináša už svoje 14. pokračovanie, pripravené sú zaujímavosti z archívu, básnička, pekné fotky zo škôlky či z lyžiarskeho vleku, ale aj informácie o športových výsledkoch našich občanov či harmonograme svätých omší a obradov počas Veľkonočného trojdňa. V rubrike Historické osobnosti Hnilčíka sa dočítate o Andrejovi Kováčovi. Novinkou je Jasečkov fejtón s podtitulkom Pre pamätníkov, dúfam že Vás pobaví.

Príjemné prežitie veľkonočných sviatkov a pohodlné čítanie!

František Murgáč

Vyšla nová knižná monografia o Hnilčíku

S potešením oznamujeme, že práve bola vydaná nová, dlho očakávaná knižná publikácia o histórii našej obce s názvom Hnilčík, sprievodca tajomstvami podzemia, ktorej autorom je Marián Jančura.

Knihu je možné zakúpiť v múzejnej expozícii Banského skanzenu alebo objednať na e-mailovej adrese jancuramarian@gmail.com za cenu 19 € + poštovné.

Vážení spoluobčania!

Ani som sa nenazdal a už je to 100 dní od nástupu do mojej funkcie, starostu obce. Touto cestou by som sa Vám chcel prihovárať a zdieľať s vami moje pocity či motiváciu do ďalších „x“ dní práce.

Po skončení SPŠ baníckej v Spišskej Novej Vsi som začal pracovať v ŽB Rudňany ako banský technik. Po nežnej revolúcii v roku 1989 nás, mladých technikov, preradili do robotníckeho stavu, a tak som zažil na vlastnej koži tvrdú, no najmä riskantnú prácu baníka pri razení čelby, komína i na pracovisku v rúbaní. Po likvidácii baní som naďalej pracoval ako SZČO v oblasti obchodu a stavebníctva. Keďže môj pracovný život bol skôr fyzický, preto moje prvé hodiny vo funkcii starostu mi pripadali nekonečne dlhé. Aj keď som bol poslancom 28 rokov, vžiť sa do všetkých problémov obce, naštudovať si a postupovať pri rozhodnutiach podľa zákona, nebolo a nie je jednoduché. Tu musím podotknúť, že pri rozhodnutiach majú hlavné slovo poslanci, a som veľmi rád, že pri našich prvých zasadnutiach sme si našli spoločnú reč. Všetkým nám ide o blaho obce. A tých prvých 100 dní vo funkcii starostu považujem iba za začiatok cesty, ktorú som si vytýčil. Do novej funkcie som nastupoval s určitými cieľmi, ktoré chcem splniť, a to ma bude inšpirovať a motivovať celé volebné obdobie.

A keďže sa blížia veľkonočné sviatky, chcel by som Vám všetkým popriať veľa príjemných chvíľ prežitých v kruhu rodiny, veľa zdravia, radosti a lásky!

Lubomír Kačír, starosta obce

Zápisnica zo VI. zasadnutia Obecného zastupiteľstva obce Hnilčík konaného dňa 21. 9. 2018

Uznesenie č. 47-21/9-2018

OZ berie na vedomie informáciu o plnení uznesení z V. zasadnutia OZ konaného 29. 6. 2018.

Uznesenie č. 48-21/9-2018

OZ určuje termín ustanovujúceho zasadnutia nového OZ v Hnilčíku na deň 7. 12. 2018.

Uznesenie č. 49-21/9-2018

OZ v súlade s § 2 zákona c. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest schvaľuje poskytnutie náhrady platu starostovi obce Vladimírovi Fabianovi za nevyčerpanú dovolenku: za rok 2018 v rozsahu 25 dní a zálohové vyplatenie náhrady platu za nevyčerpanú dovolenku.

Uznesenie č. 50-21/9-2018

OZ schvaľuje zálohové vyplatenie odstupného z dôvodu ne-kandidovania.

Uznesenie č. 51-21/9-2018

OZ berie na vedomie späťvzatie návrhu o investičnom zámere zo strany investora.

Uznesenie č. 52-21/9-2018

OZ súhlasí s prenájom pozemkov vo vlastníctve obce Hnilčík v k. ú. Hnilčík nasledovne:

5. časť pozemku C KN c. 1362/1 vo výmere 9,26 m² a 175,75 m²

6. časť pozemku C KN c. 1444 vo výmere 8,62 m²

7. časť pozemku C KN c. 1456/3 vo výmere 89,10 m²

8. časť pozemku C KN 1458 vo výmere 15,05 m²

podľa grafickej situácie Autobusová zastávka Hnilčík – Kira č. 1, č. 2. Nájomné sa stanovuje z dôvodu hodného osobitného zreteľa na 1 €/rok na obdobie 10 rokov.

Uznesenie č. 53-21/9-2018

OZ berie na vedomie:

6) informáciu o začatí prác na investičnej akcii: Bezpečný priestor – prevencia kriminality a inej protispoločenskej činnosti na území obce (kamery),

7) informáciu o obstarávaní komunálneho vozidla – v procese obstarávania,

8) informáciu o potvrdení o registrácii žiadosti o nenávratný finančný príspevok prijatí žiadosti na Zníženie energetickej náročnosti a rekonštrukciu kultúrneho domu Obce Hnilčík. Zo strany obce je ešte potrebné vyrovnať náklady za podanie žiadosti projektu,

9) informáciu o nepodaní žiadosti na námestie obce z dôvodu neuverejnenia výzvy,

10) a) informáciu o začatí a pokračovaní prác na akcii: Oprava obecnej budovy (múzejné zariadenie) dodávateľom vybratým cez elektronické trhovisko,

b) informáciu o nedostatku v rozpočte v projektovej dokumentácii – vynechanie montáže a prenájom lešenia, ktoré bolo zo strany obce okamžite riešené starostom obce,

c) odovzdanie stavby víťazovi verejného obstarávania elektronickým spôsobom FIS Grup Bratislava.

Uznesenie č. 54-21/9-2018

OZ schvaľuje poskytnutie dotácie z rozpočtu obce vo výške 220 € na akciu: „Medzinárodný maratón mieru 2018“ – cieľom akcie rozvoj športu v obci a reprezentácia obce pod názvom „Hnilčík – team“ v zmysle platného VZN c. 3/2015.

Uznesenie č. 55-21/9-2018

OZ schvaľuje na návrh starostu obce – poskytnutie mimoriadnych odmien poslancom obecného zastupiteľstva v Hnilčíku vo výške 100 € /poslanec v zmysle Zásad o odmeňovaní poslancov, čl. 3, ods.3.

Zápisnica z ustanovujúceho zasadnutia OZ obce Hnilčík konaného dňa 7. 12. 2018 v budove Požiarnej zbrojnice

Uznesenie č. 1-7/12-2018

OZ berie na vedomie výsledky voľby starostu, volieb obecného zastupiteľstva a vystúpenie novozvoleného starostu. OZ konštatuje, že novozvolený starosta obce Ľubomír Kačír zložil zákonom predpísaný sľub starostu obce a zvolení poslanci obecného zastupiteľstva Hnilčík:

Uznesenie č. 2-7/12-2018

OZ nezriaďuje obecnú radu.

Uznesenie č. 3-7/12-2018

OZ zriaďuje Komisiu na ochranu verejného poriadku a volí: predsedu komisie: Mgr. Juraj Berčo

členov komisie: z poslancov Vlastimil Novotta, z odborníkov z radov obyvateľov obce a iných osôb Jozef Paulík

OZ zriaďuje Komisiu pre občianske záležitosti a volí:

predsedu komisie: Lívia Ondrejčíková

členov komisie: odborníkov z radov obyvateľov obce a iných osôb: František Fabián, Blažej Novotta

Uznesenie č. 4-7/12-2018

OZ zriaďuje Komisiu o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov a volí:

a) predsedu komisie: Vlastimil Novotta

b) členov komisie: Beáta Antošová, Lívia Ondrejčíková

Uznesenie č. 5-7/12-2018

OZ poveruje poslanca Vlastimila Novottu zvolávaním a vedením zasadnutí zastupiteľstva v prípadoch podľa § 12 ods. 2 prvá veta, ods. 3 tretia veta, ods. 5 piata veta a ods. 6 tretia veta zákona SNR c. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Uznesenie č. 6-7/12-2018

OZ určuje plat starostovi obce Hnilčík, Ľubomírovi Kačirovi v zmysle § 4 ods. 1 zákona c. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších predpisov, a to: súčin priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve vyčíslenej na základe údajov Štatistického úradu Slovenskej republiky za r. 2017 a násobku 1,83 s účinnosťou odo dňa zloženia sľubu.

Zápisnica z I. rokovania Obecného zastupiteľstva obce Hnilčík konaného dňa 14. 12. 2018

Uznesenie č. 7-14/12-2018

OZ konštatuje, že zvolená poslankyňa obecného zastupiteľstva Hnilčík p. Lubuša Šajdáková vykonala predpísaný sľub poslanca obecného zastupiteľstva.

Uznesenie č. 8-14/12-2018

OZ zriaďuje Komisiu pre kultúru, šport a cestovný ruch a volí:

predsedu komisie: Vlastimil Novotta

členov komisie: z poslancov Beáta Antošová, Mgr. Juraj Berčo, Lívia Ondrejčíková, Lubuša Šajdáková.

OZ zriaďuje Komisiu pre sťažnosti a volí:

predsedu komisie: Mgr. Lubuša Šajdáková

členov komisie: z poslancov Lívia Ondrejčíková, Beáta Antošová

Uznesenie č. 9-14/12-2018

OZ vydáva pre k. ú obce HNILČÍK Štatút obce Hnilčík.

Uznesenie č. 10-14/12-2018

OZ berie na vedomie:

a). návrh rozpočtu na roky 2020 a 2021,

b). stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu na roky 2019-2021 a schvaľuje návrh rozpočtu na úrovni hlavných kategórií na rok 2019 celkovej sume:

SUMARIZÁCIA	Rozpočet 2019	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021
Bežné príjmy	261 054,00	261 054,00	261 054,00
Kapitálové príjmy	0,00	0,00	0,00
Príjmové finančné operácie	7 000,00	7 000,00	7 000,00
Rozpočtové príjmy celkom	268 054,00	268 054,00	268 054,00
Bežné výdavky	242 054,00	242 054,00	242 054,00
Kapitálové výdavky	0,00	0,00	0,00
Výdavkové finančné operácie	26 000,00	26 000,00	26 000,00
Rozpočtové výdavky celkom	268 054,00	268 054,00	268 054,00
Bežný rozpočet	19 000,00	19 000,00	19 000,00
Kapitálový rozpočet	0,00	0,00	0,00
Finančné operácie	-19 000,00	-19 000,00	-19 000,00
HOSPODÁRENIE CELKOM	0,00	0,00	0,00

Ďalej schvaľuje zostavenie a predkladanie rozpočtu obce na rok 2019, 2020, 2021 bez programovej štruktúry.

Uznesenie č. 11-14/12-2018

OZ vyhlasuje na základe ustanovenia § 18a ods. 2 zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov vyhlasuje voľbu hlavného kontrolóra obce a určuje deň konania voľby na deň 8. 2. 2019.

OZ schvaľuje predpoklady na výkon funkcie hlavného kontrolóra obce Hnilčík v súlade s § 18a zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Uznesenie č. 12-14/12-2018

OZ schvaľuje harmonogram zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Hnilčíku na rok 2019 v termínoch – viď tabuľka na konci uznesení. V prípade potreby budú zvolané ďalšie riadne zasadnutia OZ. Miestom zasadnutia OZ je zasadač-

ka v budove Obecného úradu v Hnilčíku.

Uznesenie č. 13-14/12-2018

OZ schvaľuje cenu za dodávku pitnej vody verejným vodovodom v obci Hnilčík pre rok 2019 takto:

– občania, chatári a chalupári – paušálny poplatok vo výške 11€ /osoba/vlastník/rok

– občania, chatári a chalupári – vodomery vo výške 0,324 €/m³

– podnikatelia – vodomery vo výške 0,324 €/m³

a ukladá povinnosť pracovníčke obce oboznámiť s výškou poplatku všetkých odberateľov vody v zmysle zmluvy o dodávke vody z verejného vodovodu, článok IV, bod 4.

Uznesenie č. 14-14/12-2018

OZ vydáva a Zásady odmeňovania poslancov v Obci Hnilčík s účinnosťou od 1. 1. 2019.

Uznesenie č. 15-14/12-2018

OZ schvaľuje odpis daňových pohľadávok od p. Emila Špirka, naposledy bytom Hnilčík č. 81 v celkovej výške 165,41 € z dôvodu úmrtia a z dôvodu nemajetnosti daňovníka.

Uznesenie č. 16-14/12-2018

OZ schvaľuje Plán kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra obce na I. polrok 2019.

Uznesenie č. 17-14/12-2018

OZ berie na vedomie ukončenie nájomnej zmluvy na nebytové priestory – Potraviny, Branko Fabián, Hnilčík a zverejňuje zámer na prenájom obecného majetku nebytových priestorov.

Uznesenie č. 18-14/12-2018

OZ berie na vedomie poukázanie dotácie zo štátneho rozpočtu na „Obnovu hasičskej zbrojnice Hnilčík“ vo výške 29.901,21 € na dotačný účet obce Hnilčík.

Uznesenie č. 19-14/12-2018

OZ schvaľuje zakúpenie pohárov na stolnotenisový turnaj, ktorý organizuje p. Vlastimil Novotta v Motoreste pod Krížom Hnilčík dňa 28. 12. 2018.

Plán riadnych zasadnutí obecného zastupiteľstva v Hnilčíku na rok 2019

1. zasadnutie	30. 1. 2019	streda	18.00 hod
2. zasadnutie	8. 2. 2019	piatok	18.00 hod
3. zasadnutie	26. 4. 2019	piatok	18.00 hod
4. zasadnutie	13. 7. 2019	piatok	18.00 hod
5. zasadnutie	4. 10. 2019	piatok	18.00 hod
6. zasadnutie	6. 12. 2019	piatok	18.00 hod

V prípade potreby budú zvolané ďalšie riadne zasadnutia obecného zastupiteľstva. Miestom zasadnutia OZ je zasadačka v budove Obecného úradu v Hnilčíku.

Lubomír Kačír, starosta obce

Plnofarebnú verziu občasníka si môžete pozrieť aj na internetových stránkach obce <http://www.obcehnulik.sk/obecny-spravodaj>

Uloženie kamerového systému

Inštalovaný kamerový systém slúži na monitorovanie v lokalite okolo obecného úradu. Monitorovanie a záznam zabezpečí sieť kamier s obslužným pracoviskom v kancelárii starostu obce s príslušným hardvérovým a softvérovým vybavením. Realizácia projektu sa stretla s kladnou verejnou odozvou.

Miesto, na ktorom sú uložené originály dokumentov súvisiacich s dotáciou: Obec Hnilčík, obecný úrad, 053 č32 Hnilčík č. 38.

*Projekt bol finančne podporený
Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky*

Voľba prezidenta Slovenskej republiky

Historické víťazstvo Zuzany Čaputovej, ktorá ako prvá žena zasadne do prezidentského paláca

Išlo už o v poradí piate voľby prezidenta Slovenskej republiky. Prvé kolo volieb sa uskutočnilo 16. marca 2019, druhé kolo o dva týždne neskôr, 30. marca.

V prvom kole sa o funkciu uchádzalo 13 kandidátov. Zúčastnilo sa ho 48,74% voličov. Do druhého kola sa dostali prví dvaja kandidáti: Zuzana Čaputová (40,57%) a Maroš Šefčovič (18,66%). Tretí skončil Štefan Harabin (14,34%), ďalej Marian Kotleba, František Mikloško a ďalší. Podrobný prehľad výsledku volieb a porovnanie celoslovenských výsledkov verzus výsledku volieb na Hnilčíku nájdete v tabuľke pod článkom.

Do druhého kola postúpili Zuzana Čaputová (PS) a Maroš Šefčovič (nezávislý s podporou SMER-SD). Druhého kola sa zúčastnilo iba 41,79 % voličov, čo predstavuje najnižšiu účasť na prezidentských voľbách v novodobej histórii. Maroš Šefčovič získal 41,59% platných hlasov. Voľby napokon vyhrala Zuzana Čaputová, ktorá v druhom kole získala 58,40%. Funkcie prezidentky sa ujme počas inaugurácie 15. júna 2019.

František Murgáč

	1.kolo	Slovensko	Hnilčík
1.	Zuzana Čaputová	40,57%	34,24%
2.	Maroš Šefčovič	18,66%	21,46%
3.	Štefan Harabin	14,34%	7,76%
4.	Marian Kotleba	10,39%	16,30%
5.	František Mikloško	5,72%	7,76%
6.	Béla Bugár	3,10%	2,28%
7.	Milan Krajniak	2,77%	6,39%
8.	Eduard Chmelár	2,74%	1,36%
9.	Martin Daňo	0,51%	0,91%
10.	Robert Švec	0,30%	0,45%
11.	Juraj Zábajník	0,28%	0,00%
12.	Ivan Zuzula	0,17%	0,00%
13.	Bohumila Tauchmanová	0,16%	0,45%
14.	Robert Mistrík	0,15%	0,91%
15.	Jósef Menyhárt	0,05%	0,00%
	účasť v 1. kole	48,74%	46,11%
	2. kolo	Slovensko	Hnilčík
1.	Zuzana Čaputová	58,40%	53,29%
2.	Maroš Šefčovič	41,59%	46,70%
	účasť v 2. kole	41,79%	36,70%

VEĽKÁ NOC

Vo Veľkom týždni rímskokatolícka cirkev slávi tajomstvá spásy, ktoré uskutočnil Kristus v posledných dňoch svojho života. Veľký týždeň sa začína Kvetnou nedeľou, čiže Nedeľou utrpenia Pána, v ktorej sa spája predzvesť kráľovského triumfu Ježiša Krista so zvesťou o jeho umučení. Večernou omšou na pamiatku Pánovej večere sa začína Veľkonočné trojdnie, ktoré pokračuje cez Veľký piatok utrpenia a smrti Pána a cez Bielu sobotu, vrcholí Veľkonočnou vigíliou a uzatvára sa večerami Nedele Pánovho zmŕtvychvstania.

Veľká noc je najstarším a najvýznamnejším sviatkom kresťanského cirkevného roka, počas ktorého si kresťania pripomínajú umučenie, smrť a vzkriesenie Ježiša Krista.

Sväté omše a obrady počas Veľkonočného trojdnia vo farskom kostole:

Zelený štvrtok 17.00 – sv. omša

Veľký piatok prísny pôst a zdržiavanie sa mäsitého pokrmu; ak je to možné, dodržať pôst až do Veľkonočnej vigílie

15.00 – križová cesta

po križovej ceste **obradu Veľkého piatku**

Biela sobota celodenná poklona od 14:00

18.00 – Veľkonočná vigília – počas obradov si obnovíme krstné sľuby, preto je potrebné si priniesť **sviece**

Veľkonočná nedeľa 8.00 – sv. omša v Jerohute

9.15 – sv. omša vo Farskom kostole

11.00 – sv. omša na Bindte

Veľkonočný pondelok – sv. omše budú ako vo Veľkonočnú nedeľu.

František Murgáč

Veľkonočná oblievačka

*Dze dakedy parfin, flašku,
na Veľkonočnú oblevačku.
Parobci parfin nekupovali,
a tradične len s vodu kupali.*

*Dneška len voňafky
drahé si kupujú.
A s vodu, ani nápad,
še už nestrapňujú.*

*Na dzedzine u gazdoch,
studňu mali na dvore
a tam si parobci vodu
nacahali hore.*

*Dze nemali studňu,
tam problem nemali,
vžali ich ku jarku
a tam ich oblevali.*

*Parobci porobili
s dziefkami aj figle,
z totej žimnej vody,
šuhli im pod kydle.*

*Ked ich už okupali,
gazdina domácej naľala kupačom
a za odmenu,
še aj jej dostalo s korbáčom.
Take porekadlo
ostalo dodneška:
která še nedá okupac s vodu,
budze škaredá a stará dziefka.*

Cecília Fabinyová

Požiare v jarnom období

Jarné obdobie je už tradične spojené so zvýšeným výskytom požiarov suchých porastov a nárastom počtu lesných požiarov. Tieto požiare nie sú spôsobené len náhlou zmenou klimatických podmienok, ale predovšetkým neuvážanou činnosťou nás, ľudí, a to vypaľovaním suchej trávy, pálením haluziny, používaním otvoreného ohňa v prírode, t. j. pri zakladaní ohňa a fajčení v prírode, ktorou môže dôjsť k vzniku lesných požiarov. Lesné požiare sú obzvlášť nebezpečné, pretože pri ich likvidácii vznikajú rôzne komplikácie, ako napr. rozšírenie požiaru na veľké plochy, zlá dostupnosť terénu, nevhodné vodné zdroje, a z toho dôvodu je potrebné nasadenie veľkého množstva síl a prostriedkov. Pri lesných požiaroch častokrát dochádza nielen k materiálnym škodám, ale aj k zraneniam a k stratám na životoch. Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Spišskej Novej Vsi Vám odporúča dodržiavať tieto zásady:

- Zakladať oheň v prírode len na miestach, ktoré sú na to

- určené a sú zabezpečené proti voľnému šíreniu ohňa.
- Dodržiavať príslušné príkazy a zákazy, ktoré sú umiestnené pri vstupoch do lesa.
- Nenechávať deti bez dozoru pri ohnisku.
- Presvedčiť sa, či je ohnisko uhasené, prípadne ho dodatočne zaliať vodou, alebo ho prekryť vrstvou zeminy.
- V čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru je zakladanie ohňa zakázané.
- Dodržiavanie základných bezpečnostných pravidiel Vám zabezpečí Vašu ochranu a ochranu okolitého prostredia.
- Pri spozorovaní požiaru, ktorý je v počiatočnom štádiu, sa pokúsiť ho v rámci svojich možností uhasiť, prípadne zamedziť jeho šíreniu.
- Požiar je potrebné ohlásiť na najbližšiu ohlasovňu požiarov alebo na tiesňovú linku Hasičského a záchranného zboru 112 alebo 150.
- Dodržiavať zákaz vypaľovania trávy a porastov. Takéto porušenie zákona o ochrane pred požiarom je možné sankcionovať pokutou až do výšky 331 € pre fyzické osoby a 16 596 € pre právnické osoby a fyzické osoby – podnikateľov.

V škôlke je nám veselo...

Škôlka sa nám počas karnevalovej oslavy zmenila na rozprávkovú krajinu a deti na rozprávkové bytosti. Pani učiteľky v škôlke vedľa, čo škôlkari potrebujú, ako sa radi zabávajú a aké aktivity im robia radosť. Je to vidno aj na fotografiách z divadielka Rozprávkový hrniec a z karnevalu.

Deň učiteľov aj v našej škôlke

Deň učiteľov sa oslavuje v deň narodenia pedagóga Jána Ámosa Komenského, učiteľa národov. Sviatok je oslavou práce všetkých pedagogických pracovníkov, ktorých práca je poslaním, a zaslúžia si za svoje znalosti, trpezlivosť a obetu úctu a poďakovanie. Naš pán starosta sa bol poďakovať za túto prácu aj kolektívu MŠ Hnilčík. Na fotografii ešte chýba pani kuchárka Alenka.

Helena Križanová-Brindzová
UČITEĽKE

*Staručká sedí nad albumom
v dumavom tichu večera,
žltkavé školské obrázky si
dojatá znova prezerá.*

*Tváričky detské, nežné kvety...
Uviť z nich vonné vence snád?
Kdeže však v tej tichej izbe
všetky tie vence povešať?*

*Dala im svoju mladosť, silu.
No i dnes sú jej na ume.
Keď hladká rukou zvráskavenou
obrázky staré v albume.*

František Murgáč

Zaujímavosti z archívu 2

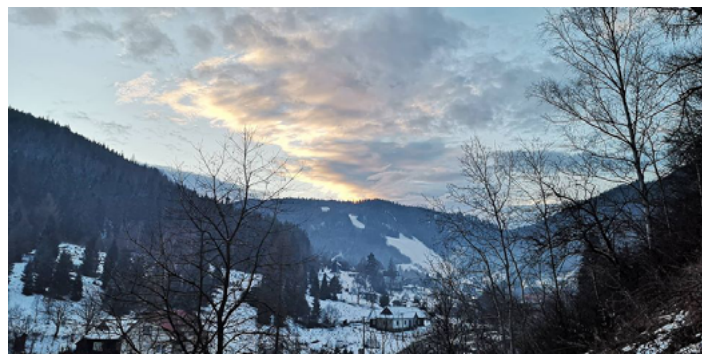
Staré záznamy z archívov nám umožňujú nahliadnuť do sveta našich predkov, spoznávať prekvapujúce súvislosti a porovnávať ich so súčasnosťou.

Z roku 1882 pochádza dokument uložený v archíve v Levoči. Nazýva sa „*Schematismus spišskej diecézy z roku 1882*“ (v latinskom originále „*Schematismus almae diocensis scepusiensis pro anno saeculari MD-CCCLXXXII ab erecta sede episcopali 106*“, autor J. Johann Th. Reiss, str. 32 – 33).

Dozvedáme sa v ňom, že pod cirkevný obvod administrátora Andreja Kovácsa (vtedajšieho hnilčického farára) patrilo spolu 1 699 občanov Hnilčíka – rímskych katolíkov, pričom v obci žilo ešte ďalších 9 gréckych katolíkov, 42 evanjelikov a 3 Židia. Z tohto počtu bolo 231 školopovinných detí. Ľudia žili v osadách Bindt (230 rímskych katolíkov, 20 evanjelikov, spolu 67 detí), Grétla (5 rímskych katolíkov, žiadne deti), Jerohuta (416 rímskych katolíkov, 6 gréckych katolíkov, 3 Židia, spolu 54 detí), Roztoky (305 rímskych katolíkov, 1 grécky katolík, 19 evanjelikov, spolu 41 školopovinných detí), Štolvek (20 rímskych katolíkov, z nich 5 školských detí), Zimná dolina (120 rímskych katolíkov, z nich 10 detí), osada na Ferdinandtke („*Fodina Ferdinandí*“ – 16 rímskych katolíkov, 3 deti), osada Potok v Markušovskej doline pod Bindtom (15 rímskych katolíkov, 2 grécki katolíci, 2 deti) a osada Vyšný Rinnergang („*Felsö Rinnergang*“ – 13 rímskych katolíkov, bez detí povinných školskou dochádzkou).

Ako vidíme, cirkevný obvod hnilčickej fary v tom čase predbiehal budúce administratívne usporiadanie obce (vytvorenie jednotného katastrálneho územia obce Hnilčík v roku 1962), keď zahŕňal aj vtedy novoveské osady Roztoky, Zimná dolina (kam zrejme boli zaradené aj Čechy a Furmanec) a Štolvek, ako aj dnes už neexistujúce osady Grétla, Ferdinandtka, Potok a Rinnergang. Číselné údaje uvádzané v schematizme predstavujú obdobie rozkvetu banských závodov v Bindte a v Roztokách, kedy sa do Hnilčíka nasťahovalo veľké množstvo cudzích ľudí. Tomu zodpovedá aj nárast školopovinných detí v nasledujúcich rokoch. V roku 1885 ich počet narástol na 278, v roku 1887 už na 307. Ak si porovnáme tieto čísla so súčasnou štatistikou počtu obyvateľov obce (dnes necelých 550) a školopovinných detí (cca 60), vidíme výrazný pokles. Na druhej strane sa súčasné vyľudňovanie obce z minulých dvoch desaťročí zastavilo a stav obyvateľstva sa stabilizoval.

Marián Jančura

Hnilčické anály

Počas Veľkej vojny (1914 – 1918)

Veľká vojna, ako ju nazvali po jej skončení a až po tej ďalšej pomenovali 1. svetovou, sa začala po sarajevskom atentáte na následníka rakúskeho trónu 28. júla 1914 a trvala až do uzatvorenia prímeria 11. novembra 1918. Jej vplyv na život a hospodárske pomery ľudí na Hnilčíku bol tragický.

V roku 1914 v prvých fázach svetovej vojnovnej apokalypsy prinieslo periodikum *Vlasť a svet* dňa 11. septembra takúto, zjavne úradnými ústami nadiktovanú noticku: » V terajších časoch, keď pre vojnu v celej krajine zavedené sú veľmi prísne poriadky, opätovne upozorňujeme, aby si každý dával na ústa pozor, ale aby každý bez všetkých rečičiek konal svoju občiansku povinnosť. Najlepšie je ani nepočúvať na všelijaké ako huby po daždi rastúce poplašné chýry a vôbec o vojne v spoločnosti nehovoriť zhola nič. Tým sa najlepšie obráni pred udavačmi“.

Uvedené riadky skvele vystihujú vtedajšiu dobu, keď sa počiatočné falošné vlastenectvo a deklarované nadšenie pre víťazstvo vo vojne s narastajúcim počtom vojnových obetí a zhoršovaním sociálnej situácie menilo na nespokojnosť.

Hnilčické obyvateľstvo postihlo vojnové šialenstvo v mnohých smeroch. Jedným zo sprievodných dôsledkov vojnového stavu bol rapidný úbytok pracovných síl, nakoľko väčšina mužov musela narukovať do armády. Prvá mobilizačná vyhláška z konca júla 1914 postihla všetkých mužov schopných vojenskej služby ročníkov 1878-1891. Ďalšie odvody nasledovali už v jeseni 1914 a vzťahovali sa na mužov vo veku 37 až 43 rokov. V novembri toho istého roku bola branná povinnosť rozšírená aj na mužov vo vekových kategóriách 43 až 50 rokov. V rokoch 1915 až 1917 potom museli na vojnu narukovať mládenci, ktorí dorástli do veku uzákoneneho pre vojenskú službu. Narukovali aj baníci z hnilčických banských závodov. Od roku 1915 bolo možné „vymôcť“ baníkov z vojenskej služby na prácu do bane, tá však bola vykonávaná pod prísnyim vojenským dozorom. Pracovalo sa 10 hodín denne, a to aj v nedeľu a vo sviatky. Za priestupky boli baníci väznení v pivnici, alebo boli dokonca podrobovaní telesným trestom.

Situáciu zhoršoval nedostatok potravín a materiálová núdza obyvateľstva. Robotníci museli svoju prácu vykonávať pri dávkach potravín na okraji hladovania či dokonca prežitia. V roku 1916 sa zaviedol prídelový systém na potraviny. Denná kvóta na múku bola pre pracujúceho občana 300 gramov, pre nepracujúceho 200 gramov.

Väčší počet hnilčických mužov padol na frontoch v Haliči, Rusku či v Taliansku. Viacerí sa vrátili zranení alebo skaličení, ďalší až dlho po ukončení bojov z ruského alebo talianskeho zajatia.

Dobývanie železnej rudy v Hnilčíku pokračovalo aj vo vojnových pomeroch. Počas rokov 1. svetovej vojny produkcia roztocko - grétskeho rudného komplexu zaznamenala výrazný pokles (napríklad zo 73 538 ton v roku 1914 na 35 065 ton v roku 1915, v ďalších rokoch to bolo ešte horšie). V Bindte z 24 500 ton rudy v roku 1914 poklesla v roku 1915 ťažba na 19 814 ton, v rokoch 1916 nie sú v štatistikách uvedené žiadne údaje o ťažbe. Potom nastal ná-

rast – v roku 1917 to bolo 32 428 ton a v roku 1918 30 635 ton. Produkcia kovov, najmä železa, pritom bola v štátnom záujme, bez nich by sa nemohli vyrábať zbrane. Nedostatok mužskej pracovnej sily kompenzovali banské spoločnosti zamestnávaním žien a mladistvých a pracovným nasadením vojnových zajatcov (o čom napríklad svedčí správa Banského kapitanátu Spišská Nová Ves o zamestnávaní vojnových zajatcov v Markušovciach, v Roztokách a o nedobrom zaobchádzaní s nimi, z roku 1916). Ďalším spôsobom preklenutia problémov vo výrobe bolo používanie modernejších banských strojov a mechanizmov. V roku 1915 bola v Roztokách zavedená výroba a používanie kvapalného kyslíka na trhacie práce miesto nedostatkového dynamitu, čo bol svetový unikát v rudnom baníctve. V roku 1914 Banská a hutná spoločnosť v Bindte investovala do otvárania hĺbkových častí ložísk - prehlbovala šachtu Štefan. V tom istom roku zakúpila moderný kompresor a parný stroj firmy Brandt – Lhuillier, postavila novú strojovňu pri ústí štôlne Fridrich a zaviedla účinnejšie pneumatického vrtanie v bindtských baniach s používaním príklepových pneumatických kladív typu Flottmann. V roku 1915 mal závod v Bindte 85 povrchových zamestnancov a 146 baníkov pod zemou, v roku 1917 pracovalo v banskom závode v Bindte 124 povrchových zamestnancov a 189 pracovníkov pod zemou.

Tažké vojnové pomery prežíval so svojimi farníkmi farár Andrej Jablonský, post richtára až do roku 1918 zastával v tom čase Ján Novák.

Marián Jančura

Historické osobnosti Spiša

Andrej Kováč, miestny duchovný, farár

Chudobná hnilčická fara hostila viaceré pozoruhodné osobnosti. V druhej polovici 19. storočia počas snáh uhorských úradov o maďarizáciu iných národov to boli zväčša panslávistickí rebelujúci kňazi nespokojní s utláčaním Slovákov, ktorých sem zasielali za trest posielala cirkevná vrchnosť. Mnohí z nich tu v drsných podmienkach strávili celé desaťročia.

Jedným z nich bol aj kňaz **Andrej Kováč** (v dobových dokumentoch uvádzaný ako Kovacz). Na hnilčickú faru prišiel 11. novembra 1865 z Liptovského Mikuláša, kde predtým pôsobil ako kaplán. Na Hnilčíku viedol faru a slúžil Bohu plných 21 rokov a bol uznávaným a obľúbeným dušpastierom medzi farníkmi. Mal nehynúcu zásluhu na získaní štátnej podpory a na samotnom vybudovaní nového farského kostola Povýšenia sv. kríža (v rokoch 1882 – 1885), ktorý nahradil starý schátralý drevený kostolík zo začiatku 19. storočia. V roku 1886 sa na Kováčov podnet začala výstavba budovy farského úradu, ktorej staviteľmi boli Ján Zahuranec a Jozef Furín. Do stavby sa investovalo 6 500 zlatých. Uvedenia novostavby kostola i fary do užívania sa už Andrej Kováč nedožil. Zomrel 14. marca 1886.

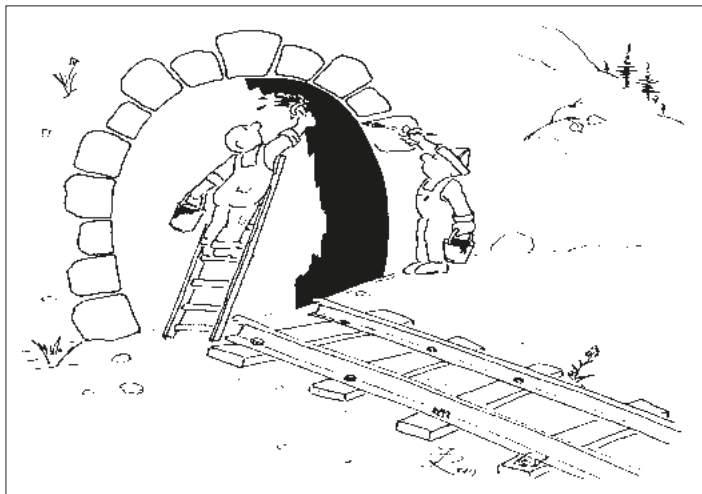
Marián Jančura

Rubrika: Pre pamätníkov

Aj tí naši kúpavali...

Veľkonočný pondelok bol od nepamäti deň, na ktorý sa mužská časť populácie prenesmierne tešila. Nastala chvíľa, kedy bolo možné beztretno svetu ukázať, kto je pánom tvorstva. V našich, horami a lesmi obklopených končinách, dostal tento posvätný deň názov kúpačka. V ostatných, zakrnelejších regiónoch šibačka. Mľandravci z dolín si museli vy-pomáhať korbáčmi, tunajší tvrdí chlapi si vystačili so stude-nou vodou. Ak nebol nablízku potok, stačila aj studňa, alebo pre každý prípad tekutá munícia prinesená vo vedrách. Na-koniec, pre formu, na udobrenie, ale hlavne aby sa nepove-dalo, že sú lakomci, pár opatrných kvapiek lacnej voňavky.

Medzi nami, tie voňavky dvíhali obetiam adrenalin viac ako ľadová voda. Prečudesná zmes drogistických gebuzín okamžite a na dlho prekryla lahodnú vôňu šunky, vajícok, klobások, koláčov, ba i doma potajme vyrobených destilátov. A sviatočná ondulácia ju starostlivo strážila ešte pár dní.

Dôležité bolo pripraviť si časový harmonogram. Zavčas rána ste sa museli vysporiadať s domácimi, potom rýchlo obehať domy, kde sa v nalievaní a ponúkaní príliš nepretrhli. Tak ste sa mohli v prijateľnom stave ukázať na sviatočnej svätej omši. No a potom bolo treba švihom dohnať strate-nú hodinu. Ale pozor, iba dopoludnia! Úderom dvanástej a obedňajším zvončením mužské privilégia končili.

Nastala náročnejšia časť dňa. Ukonaný človek sa musel do-stať domov, alebo sa tam nechať nejakým spôsobom dopra-viť. A hlavne si spomenúť, kam sa vlastne nechať dopraviť. V prípade krajnej núdze si na to dotýčny snažil spomenúť, spravidla v polohe ležmo, pri nejakom plote, strome či inom orientačnom bode. Do zotmenia sa musel dostať do formy, pretože účasť na večernej zábave bola povinná...

Dnes sú iné časy. Mladí muži spravidla stihnú tieto po-vinnosti pomocou svojho dopravného prostriedku za neja-kú tú hodinku - dve. Ratolesti bleskovo skasirujú nejaké tie kinderká, najradšej však peňažnú hotovosť, a šupitom späť k počítaču alebo mobilu k neľútostným bojom s virtuálnymi zlosynmi.

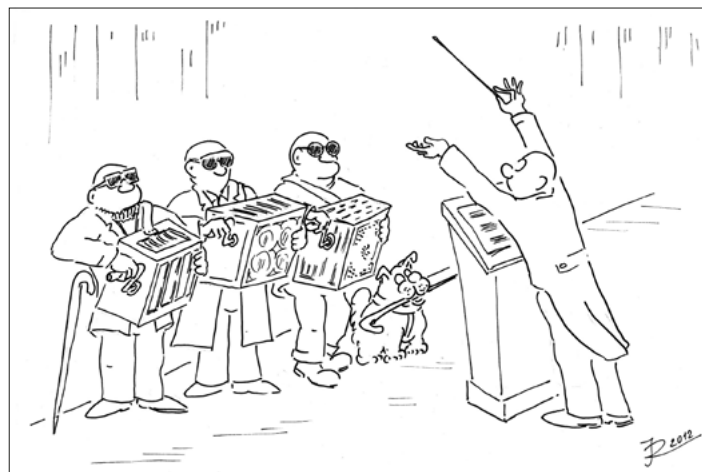
Bezstarostnosť tohto dňa v rokoch nie tak dávno minulých vystriedali záludnosti dneška, schované za paragrafy. Zachovávaním tradícií riskujete na každom kroku povest slušného človeka. Zopár príkladov:

Ostanete verní ľudovým zvykom – využijete potok: zakro-

čia ochranári, ekológovia, rybári i zelení a obvinia vás zo znečisťovania vodného toku. Nerieši to ani studňa – znečisťovanie vodného zdroja. Voda z vodovodu už vôbec nie – plytvanie pitnou vodou. Použit voňavku nech vás ani nena-padne – žijeme v dobe alergií, pre jednu vyrážku môžete čeliť obvineniu z ohrozenia zdravia, deštrukcie ozónovej vrstvy, a pozor – z použitia chemickej zbrane! Korbáč vy-lúčime hneď v úvode – žaloba za domáce násilie, prípadne terorizmus už ako keby bola na ceste. Nehľadiac na to, že prípadné decentné nadvihnutie sukničky za účelom účinnej-šieho vykonania exekúcie môže byť kvalifikované ako sexu-álne obťažovanie.

Ak sa napriek všetkým mojim varovaniam rozhodnete os-tať verný dedovizni a vyrazíte na svojom štvorkolesovom tá-tošovi splniť si povinnosti, mám ešte jedno varovanie: nepite za volantom! Mohli by ste do niekoho naraziť a zbytočne porozlievate!

Rudolf Jasečko

SKIALP – lyžovanie

Ide o kombináciu voľného lyžovania, lezeckých schopností a navigácie. Skialpinizmus, či už pretekársky alebo rekreačný, si vyžaduje dobrú fyzickú kondíciu a základný skialpinistický výstroj. V tomto športe reprezentoval našu obec **Peter Novotta**, ktorý sa zúčastnil na týchto pretekoch:

19. 1. 2019 – Tatranská Lomnica – Vertical Grand Tour 2019 – nočný beh = 86. miesto

9. 2. 2019 – Sliezsky dom v rámci zimnej bežeckej série 2018/19 = 31. miesto

STOLNOTENISOVÝ TURNAJ

V Motoreste pod Krížom sa konal 28. decembra 2018 už 7. ročník stolnotenisového turnaja. Tento turnaj už tradične sprevádzala skvelá partia a bohatá účasť. Na troch stoloch si zahrali a prevetrali pingpongové rakety muži, ženy a samozrejme aj veteráni v celkovom počte 28 účastníkov. U mužov dokázal opäť vyhrať Majo Regec, pri ženách obhájila prvé miesto Zuzka Antošová a u veteránov sa na víťazný trón vrátil Dušan Grec.

Výsledky:

	muži (spolu 16)	ženy (spolu 5)	veteráni (spolu 7)
1.	Majo Regec	Zuzka Antošová	Dušan Grec
2.	Dudo Štullér	Silvia Novottová	Karol Bočkay
3.	Ďuri Ondrejčík	Maja Kašická	Peter Kellner

FUTBAL – OŠK Hnilčík

Futbalisti Hnilčíka stoja po jesennej časti na neľichotivom, poslednom mieste v tabuľke. Veľkú rolu na tom zohral fakt, že počas jesennej časti sa klub trápil so zraneniami a s dostupnosťou hráčov. Preto tím nastupoval v oklieštenej zostave. Na jar je cieľ posunúť sa bližšie k stredu tabuľky, zoceliť tím a povzbudiť sa hlavne domácimi víťazstvami do nového ročníka. V príprave Hnilčík zdolal hned dvoch súperov, ktorí sú tabuľkovo na tom lepšie (Poráč 2:1, Sp. Tomášovce 5:4) a dvakrát chlapci prehrali s mužstvami z vyššej súťaže (Bystrany 5:8, Kuková 0:3). Najlepším strelcom v príprave bol Miki Dzurík so 6 gólmi.

Rozpis zápasov pre jarnú časť ročníka 2018/2019:

7. 4. 2019	12. kolo	Jaklovce – Hnilčík	15:30
14. 4. 2019	13. kolo	Hnilčík – Sp. Tomášovce	15:30
21. 4. 2019	14. kolo	Iľašovce – Hnilčík	16:00
28. 4. 2019	15. kolo	Hnilčík – Poráč	16:00
5. 5. 2019	16. kolo	Sp. Hrušov – Hnilčík	10:30
12. 5. 2019	17. kolo	Hnilčík – Rudňany B	16:30
19. 5. 2019	18. kolo	Slovinky – Hnilčík	10:30
26. 5. 2019	19. kolo	Hnilčík – Markušovce	17:00
	20. kolo		voľno
9. 6. 2019	21. kolo	Matejovce – Hnilčík	17:00
16. 6. 2019	22. kolo	Hnilčík – Gelnica B	10:30

Stranu pripravil František Murgáč

SPARTAN

Spartan Race je beh cez prekážky, je to čistá strava, motivácia s cieľom nevzdať sa, je to tímová práca aj učenie sa. Je to spôsob života. Toto sú hlavné citácie, ktoré nájdete pod pojmom „spartan“. 23. februára 2019 sa konal jeden z pretekov seriálu Spartan race v našom regióne, konkrétne v Hrabušiciach. Išlo o Zimný Spartan race – SPRINT. Len pripomeniem, že ide o kombináciu behu a zdolávania prekážok v akomkoľvek počasí. Aktívne sa ho zúčastnili až traja športovci (Spartania!) z Hnilčíka. V otvorenej kategórii pre verejnosť obsadil Daniel Murgač v konkurencii 550 pretekárov neuveriteľné 3. miesto. Je krásne vidieť našich športovcov na „bedni“ a sledovať, ako im odovzdávajú medailu. V štartovom poli sa nestratili ani Branislav Murgač a Michal Šimko, ktorí došli do cieľa takmer spolu okolo 80. miesta. Bojovné výkony, vytrvalosť a ešte krajšie výsledky a skvelý pocit ich zdobil v cieľi.

František Murgáč

SCM

Areál SKI CENTRUM MRÁZNICA má za sebou ďalšiu sezónu. Lyžiarska sezóna sa oficiálne skončila 8. marca 2019. SCM privítala hostí aj s niekoľkými novinkami: verejné korčuľovanie, lyžiarska škôlka, či mravenisko v Mráznici. Okrem toho verejnosť zaujali aj počas Dňa otvorenia priameho spojenia z Košíc – Ladového expresu v Mráznici. SCM sa takto aktívne stará o rozvoj cestovného ruchu v našej obci.

František Murgáč

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

ZABLAHOŽELALI SME

Nech Vám stále slnko svieti v oknách Vášho domova, aj keď mráčik zastrie ho, zažiarí Vám odznova. Nech Vám život splní všetky Vaše nádeje, nech sa šťastie na Vás denne usmeje, nech nikdy nespoznáš bolesť ani klam, to všetko Vám prajeme k jubilejným narodeninám!

Marta Smoradová – 75 r.

Marta Fabinyová – 80 r.

Mária Čarnická – 75 r.

Mária Lešková – 90 r.

Ivan Lapšanský – 75 r.

MANŽELSTVO UZAVRELI

Nie je nič lepšie, než náruč toho, koho milujeme. Tam sa cítime príjemne, bezpečne a dobre. Nech Vaše prvé manželské objatie zostane rovnako pevné po celý život!

Michaela Semanová a Jaroslav Kaščák dňa 4. 1. 2019

OPUSTILI NÁS

Keď rozchod nastáva, nám v srdci smutno je, však neplačeme, lebo zostáva stretnutie, nádeje.

Milan Kačír – 29. 5. 1958 – 7. 4. 2019

Janka Jančurová – 18. 5. 1961 – 10. 4. 2019

František Murgáč

Banská klopáčka je zariadenie, ktoré so svojím nádherným okolím, oázou pokoja, žblnkotom potôčika, duchom histórie ponúka priestor pre rodinné oslavy, firemné večierky, svadby, ale i smútočné posedenia.

Kontakt: 0911530825, 0948022277
www.banskaklopacka.sk

Pohostinstvo MRÁZIK
vám ponúka obedové menu
za cenu 3,20 €.
Tešíme sa na vašu návštevu!

MOTOREST POD KRÍŽOM

Ponúkame priestor pre rodinné oslavy, smútočné posedenia, firemné večierky, svadby a iné spoločenské udalosti.

Denné menu 3,60 € (10% zľava pre dôchodcov)
AKTUALITY, KONTAKT A DENNÉ MENU
SI MÔŽETE POZRIEŤ NA

OBEČNÝ SPRÁVODAJ - Informačný spravodaj obce Hnilčík 1/2019 • vydavateľ: Lucian Cmorej - ABC studio, Medza 4, Spišská Nová Ves, IČO: 33052000, periodicita: občasník • počet výtlačkov: 250 • dátum vydania: apríl 2019 • EV 5140/15 • redakčná rada: František Murgáč, Milan Majerčák, Dominika Novotová • grafická úprava, sadzba a tlač: ABC studio, Lucian Cmorej, Spišská Nová Ves

Najbližšia uzávierka spravodaja bude v októbri 2018. Vaše komentáre, nápady a príspevky môžete poslať na e-mail: hnilcik.spravodaj@gmail.com

ISSN 1339-8938

9 771339 893007